

Temat drugi: **„Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię”** **(Mk 1,15)**

I. PODSTAWY TEOLOGICZNO-BIBLIJNE

1. TEKSTY BIBLIJNE

Pierwsze słowa, jakie wypowiada Jezus w ewangelii św. Marka, zawierają sedno Jego posłannictwa; w czterech zdaniach wyraża się istota Ewangelii:

Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił: «Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię!» (Mk 1,14-15).

Czas się wypełnił – Rzeczywistość, którą ogłasza Jezus, nie jest jakimś odległym wydarzeniem historycznym z przeszłości. Nie należy też do odległej przyszłości. Czas się wypełnia dzisiaj. To dziś Jezus objawia mi siebie. Dzisiaj jest czas nawrócenia.

Bliskie jest królestwo Boże – Królestwo Boże jest rzeczywistością, w której Bóg udziela siebie, działa, w której On sam jest zasadą tego, co się wydarza. Stąd ostatecznie królestwo Boże najpełniej objawia się w Jezusie Chrystusie. Jeśli królestwo jest blisko, to znaczy, że już jest gotowe, aby w pełni się objawić, nawet jeśli działa delikatnie, jakby w ukryciu, „od środka” (por. przypowieść o ziarnie gorczycy, o zaczynie, Łk 13, 18-20).

Nawracajcie się – (gr. metanoete) zmieniajcie myślenie. Nawrócenie polega nie tyle na zmianie postępowania, ile na zmianie myślenia, patrzenia na rzeczywistość. Zmiana postępowania jest dopiero konsekwencją tej zmiany myślenia.

Wierzcie w Ewangelię – nawrócenie jest niemożliwe bez wiary, którą rozumiemy nie tylko jako przyjęcie określonych prawd (*fides quae*), ale również jako zaufanie Jezusowi, przyłgnięcie do Niego (*fides qua*). Przyjęcie Jego słowa, zawartego w Ewangelii, jest drogą pozyskania życia. Tylko w ten sposób możemy dostąpić zbawienia.

Potrzeba nawrócenia wynika z sytuacji grzechu, w jaki popada człowiek. Zbawienie jest ofiarowane nie ludziom doskonałym ale grzesznikom. Stąd uznanie własnego grzechu jest podstawowym krokiem na drodze przyjęcia Bożego życia. Cały psalm 51 jest wyrazem uznania osobistej grzeszności oraz potrzeby zbawienia. Zgodnie z tradycją jest to psalm pokutny króla Dawida po zabójstwie, jakiego dokonał na Uriaszu Chetycie (por. 2 Sm 11). Podobny w swojej wymowie jest również psalm 131.

Jednym z najpiękniejszych orędzi o miłosierdziu Boga, który pragnie nawrócenia grzesznika jest Łukaszowa przypowieść o miłosiernym ojcu i marnotrawnym synu (por. Łk 15, 11-32; por. Jan Paweł II, Adhortacja *Reconciliatio et paenitentia*, nr 5-6).

Uwolnienie od grzechu dokonuje się za wielką cenę Krwi Jezusa Chrystusa, który przyjął na siebie konsekwencje ludzkiego/mojego grzechu (stał się „grzechem”). Dobra wiadomość o możliwości zbawienia została powierzona Kościołowi. Św. Paweł głosi to właśnie słowo pojednania między Bogiem a ludźmi:

Bóg pojednał nas z sobą przez Chrystusa i zlecił nam postugę jednania. Albowiem w Chrystusie Bóg jednał z sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów, nam zaś przekazując słowo jednania. Tak więc w imieniu Chrystusa spełniamy posłannictwo jakby Boga samego, który przez nas udziela napomnień. W imię Chrystusa prosimy: pojednajcie się z Bogiem! On to dla nas grzechem uczynił Tego, który nie znał grzechu, abyśmy się stali w Nim sprawiedliwością Bożą (2 Kor 5,18-21).

2. WSPÓŁCZESNY PRZEKAZ MAGISTERIUM KOŚCIOŁA

Słowo pojednania otrzymane od Pana jest najwyraźniejsze wtedy, kiedy w Kościele udziela się sakramentu pojednania:

*Ci zaś, którzy przystępują do sakramentu pokuty otrzymują od miłosierdzia Bożego przebaczenie zniewagi wyrządzonej Bogu i równocześnie dostępują pojednania z Kościołem, któremu grzesząc zadali ranę, a który przyczynia się do ich nawrócenia miłością, przykładem i modlitwą (Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, 11; por. KKK, 1422-1498).*

Prawdę o własnym grzechu człowiek rozpoznaje w sumieniu. Jest ono jakby wewnętrznym kompasem, który pozwala się właściwie zorientować w rzeczywistości, rozpoznać, jaka jest wola Boża; co jest dobrem – aby za nim podążać, a co złem – aby go unikać. Fragment 16 pkt. Konstytucji Duszpasterskiej o Kościele *Gaudium et spes* Soboru Watykańskiego II w sposób zasadniczo kompletny (aczkolwiek bardzo skondensowany) ukazuje teologię sumienia:

(Godność sumienia). W głębi sumienia człowiek odkrywa prawo, którego sam sobie nie nakłada, lecz któremu winien być posłuszny i którego głos wzywający go zawsze tam, gdzie potrzeba, do miłowania i czynienia dobra a unikania zła, rozbrzmiewa w sercu nakazem: czyń to, tamtego unikaj. Człowiek bowiem ma w swym sercu wypisane przez Boga prawo, wobec którego posłuszeństwo stanowi o jego godności i według którego będzie sądzony. Sumienie jest najtajniejszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka, gdzie przebywa on sam z Bogiem, którego głos w jego wnętrzu rozbrzmiewa. Przez sumienie dziwnym sposobem staje się wiadome to prawo, które wypełnia się miłowaniem Boga i bliźniego. Przez wierność sumienia chrześcijanie łączą się z resztą ludzi w poszukiwaniu prawdy i rozwiązywaniu w prawdzie tylu problemów moralnych, które narzucają się tak w życiu jednostek, jak i we współżyciu społecznym. Im bardziej więc bierze górę prawe sumienie, tym więcej osoby i grupy ludzkie unikają ślepej samowoli i starają się dostosowywać do obiektywnych norm moralności. Często jednak zdarza się, że sumienie błądzi na skutek niepokonalnej niewiedzy, ale nie traci przez to swojej godności. Nie można jednak tego powiedzieć w wypadku, gdy człowiek niewiele dba o poszukiwanie prawdy i dobra, a sumienie z nawyku do grzechu powoli ulega niemal zaślepieniu.

3. NAUCZANIE PAPIEŻA FRANCISZKA

Nawrócenie dotyczy nie tylko osób przebywających poza wspólnotą Kościoła, ale nas wszystkich:

My być może pytamy się: dlaczego mamy się nawracać? Nawrócenie dotyczy ateisty, który staje się wierzącym, grzesznika, który staje się sprawiedliwym. Ale my go nie potrzebujemy, my jesteśmy już chrześcijanami! Możemy zadać sobie to pytanie, ale wszystko jest w porządku. I to nie jest prawdą! Tak myśląc nie zdajemy sobie sprawy, że właśnie takie założenie – iż jesteśmy chrześcijanami, wszyscy dobrzy, i że wszystko jest w porządku – właśnie takie założenie wymaga przemiany. Założenie, że w sumie wszystko jest w porządku i nie potrzebujemy żadnego nawrócenia. Spróbujmy jednak zadać sobie pytanie: czy to prawda, że w różnych sytuacjach i okolicznościach życia mamy w nas takie same odczucia jak Jezus? Czy naprawdę myślimy tak, jak myśli Jezus? Na przykład gdy doświadczamy jakiegoś zła albo afrontu, czy potrafimy zareagować na to bez animozji i z serca przebaczyć tym, którzy proszą o wybaczenie? Jak trudno jest przebaczyć, nieprawdaż? Jak trudno! Ja się mu odplacę – te słowa przychodzą z naszego wnętrza, nieprawdaż? Gdy jesteśmy poproszeni o przeżywanie z kimś radości i smutków, czy wtedy umiemy szczerze zapłakać z tymi, którzy płaczą i radować się z tymi, którzy się weselą? Czy wtedy, gdy wyrażamy naszą wiarę, potrafimy robić to z odwagą i prostotą, bez wstydu Ewangelii? (Anioł Pański, 6.12.2015).

Podczas homilii mszy świętej kończącej ŚDM w Krakowie Papież Franciszek przekonywał, że przezwyciężenie trudności na drodze nawrócenia owocuje wielką radością spotkania z miłosiernym Ojcem:

Drodzy młodzi, nie wstyďte się zanieść Bogu wszystkiego, a zwłaszcza słabości, trudów i grzechów w spowiedzi: On potrafi was zaskoczyć swoim przebaczeniem i pokojem. Nie bójcie się powiedzieć Mu „tak”

z całym entuzjazmem serca, odpowiedzieć Mu wielkodusznie, pójść za Nim! Nie dajcie sobie znieczulić duszy, ale dążcie do pięknej miłości, która wymaga również wyrzeczenia i mocnego „nie” dopingowi sukcesu za wszelką cenę i narkotykowi myślenia tylko o sobie i swojej wygodzie. Po niskiej posturze i paraliżującym wstydzie, jest też trzecia przeszkoda, której Zacheusz musiał stawić czoło, ale już nie w sobie, lecz wokół siebie. To szemrzący tłum, który najpierw go blokował, a później krytykował: Jezus nie powinien wchodzić do jego domu, do domu grzesznika! Jakże trudno jest naprawdę przyjąć Jezusa, jak trudno zaakceptować „Boga bogatego w miłosierdzie” (Ef 2, 4). Mogą wam stawiać przeszkody, starając się, byście uwierzyli, że Bóg jest daleki, surowy i niezbyt czuły, dobry dla dobrych a zły wobec złych.

4. BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA

Katechizm Kościoła Katolickiego, 1776-1802 (sumienie); 1846-1876 (grzech).

Jan Paweł II, *Adhortacja Apostolska «Reconciliatio et paenitentia»* 2.12.1984.

Jan Paweł II, *Encyklika «Veritatis splendor»* 06.08.1993, rozdział I.

Franciszek, *Homilia na mszy św. posłania na Campus Misericordiae*, 31.07.2016,

http://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/dokumenty/przemowienia-papieskie/art,148,wszystkie-wystapienia-papieza-franciszka-w-polsce,strona,13.html?utm_source=deon&utm_medium=link_artykul (dostęp 02.11.2016).

Dziewiecki M., *Nawrócić się to nauczyć się kochać*,

http://www.opoka.org.pl/biblioteka/T/TS/nawrocic_kochac.html (dostęp 02.11.2016).

Masiuda W., *Post i nawrócenie*, <http://www.katolik.pl/post-i-nawrocenie,496,416,cz.html> (dostęp 02.11.2016).

Salij J., *Nawrócenie - radykalizm czy zawierzenie?*, <http://www.katolik.pl/nawrocenie---radykalizm-czy-zawierzenie-,57,416,cz.html> (dostęp 02.11.2016).

Nawrócenie, <http://adonai.pl/rozwazania/?id=53> (dostęp 02.11.2016).

II. TEKSTY DO PRAC W ZESPOŁACH I KOŁACH SYNODALNYCH

„Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię” (Mk 1,15)

Temat nr 2

Biblijne:

1. „Obmyjcie się, czyści bądźcie! Usuńcie zło uczynków waszych sprzed Moich oczu. Przestańcie czynić zło!” (Iz 1,16).
2. „Lecz On był przebity za nasze grzechy, zdruzgotany za nasze winy. Spadła Nań chłosta zbawienna dla nas, a w Jego ranach jest nasze zdrowie” (Iz 53,5).
3. „A jeśliby występny porzucił wszystkie swoje grzechy, które popełniał, a strzegł wszystkich moich ustaw i postępowałby według prawa i sprawiedliwości, żyć będzie, a nie umrze: nie będą mu poczytane wszystkie grzechy, jakie popełnił, lecz będzie żył dzięki sprawiedliwości, z jaką postępował. Czyż tak bardzo mi zależy na śmierci występnego - wyrocznia Pana Boga - a nie raczej na tym, by się nawrócił i żył?” (Ez 18,21-23).
4. „...pokropię was czystą wodą, abyście się stali czystymi, i oczyszczę was od wszelkiej zmyzy i od wszystkich waszych bożków. I dam wam serce nowe i ducha nowego tchnę do waszego wnętrza, odbiorę wam serce kamienne, a dam wam serce z ciała (Ez 36, 25-26).
5. „Nawróćcie się do Mnie całym sercem, przez post i płacz, i lament. Rozdzierajcie jednak serca wasze, a nie szaty!” (Jl 2,12-13).
6. „Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię” (Mk 1,15).
7. „Gdy Jezus siedział w jego domu przy stole, wielu celników i grzeszników siedziało razem z Jezusem i Jego uczniami. Było bowiem wielu, którzy szli za Nim. Niektórzy uczeni w Piśmie, spośród faryzeuszów, widząc, że je z grzesznikami i celnikami, mówili do Jego uczniów: «Czemu On je i pije z celnikami i grzesznikami?» Jezus usłyszał to i rzekł do nich: «Nie potrzebują lekarza zdrowi, lecz ci, którzy się źle mają. Nie przyszedłem powołać sprawiedliwych, ale grzeszników»” (Mk 2, 15-17).
8. „Pokutujcie więc i nawróćcie się, aby grzechy wasze zostały zgładzone” (Dz 3,19).

Papieskie:

1. **Lumen fidei:** „Wiara, ponieważ związana jest z nawróceniem, jest przeciwieństwem bałwochwalstwa; jest odsuwaniem się od bożków, by powrócić do Boga żywego dzięki osobistemu spotkaniu. Wierzyć to znaczy powierzyć się miłosiernej miłości, która zawsze przyjmuje i przebacza, wspiera i ukierunkowuje egzystencję, okazuje się potężna w swej zdolności prostowania wypaczeń naszej historii. Wiara polega na gotowości otwarcia się na wciąż nową przemianę dokonywaną przez Boże wezwanie. Oto paradoks: zwracając się nieustannie do Pana, człowiek znajduje stałą drogę, co uwalnia go od chaotycznych ruchów, do jakich zmuszają go bożki (nr 13).
2. **Lumen fidei:** „Bóg, który dając nam swego Syna, objawił nam w pełni tajemnicę swego Imienia, nadaje ochrzczoneму nową synowską tożsamość. W ten sposób odsłania się sens aktu, który się dokonuje w chrzcie, zanurzenia w wodzie: woda jest jednocześnie symbolem śmierci, zapraszającym nas do nawrócenia swojego «ja», aby otworzyło się ono na większe «Ja», ale i symbolem życia, łona, w którym się odradzamy, naśladując Chrystusa w Jego nowej egzystencji” (nr 42).
3. Papież Franciszek: „Tymi drzwiami jest sam Jezus. On jest przejściem do zbawienia. On prowadzi do Ojca. I te drzwi, którymi jest Jezus, nie są nigdy zamknięte, są zawsze otwarte i to na wszystkich bez różnicy, bez wykluczania, bez przywilejów. Ktoś z was mógłby powiedzieć: «Ależ ja z pewnością jestem wykluczony, bo jestem wielkim grzesznikiem i zrobiłem wiele brzydkich rzeczy w życiu». Nie, nie jesteś wykluczony! Właśnie dlatego jesteś ulubiony, bo Jezus woli grzesznika, by mu przebaczyć, by go umiłować. Jezus cię oczekuje, by zawsze cię objąć i ci przebaczyć. Nie bój się: On na ciebie czeka. Nabierz odwagi, by wejść przez Jego drzwi. Wszyscy są zaproszeni, do ich przekroczenia, do przejścia przez bramę wiary, do wejścia w Jego życie; a także do wypuszczenia Go do naszego życia, by nas przemienił, odnowił, dając nam pełną i trwałą radość (...) Nie bój się prosić Boga o przebaczenie. Bóg jest samym miłosierdziem. Przebaczenie nam nigdy Go nie męczy” (Anioł Pański, 25.08.2013).

Zaleca się lekturę całej encykliki Lumen fidei.

Inne:

1. Siostra Faustyna: „Powiedz duszom, aby nie stawiały tamy Mojemu miłosierdziu we własnym sercu, które tak bardzo pragnie w nich działać (...) Nawrócenie i wytrwanie jest łaską Mojego miłosierdzia” (*Dzienniczek*, nr 1577).
2. Św. Augustyn, *Wyznania*: „Późno Cię ukochałem, Piękności dawna i zawsze nowa! Późno Cię ukochałem! We mnie byłeś, ja zaś byłem na zewnątrz i na zewnątrz Cię poszukiwałem. Sam pełen brzydoty, biegłem za pięknem, które stworzyłeś. [...] Przemówiłeś, zawołałeś i pokonałeś moją głuchotę. Zajaśniałeś, Twoje światło usunęło moją ślepotę. Zapachniałeś wokoło, poczułem i chłonę Ciebie”.

III. PYTANIA DLA ZESPOŁÓW I KÓŁ SYNODALNYCH

1. W jaki sposób młodzież postrzega spowiedź świętą?
2. Jakie trudności odgradzają wielu młodych od przystąpienia do tego sakramentu? Co ich może zniechęcać?
3. Co może pomóc w doprowadzeniu młodego człowieka do odważnej i szczerzej spowiedzi?
4. Jaki wpływ w omawianym temacie wywiera na młodzież przykład ich najbliższych (rodziców, krewnych, przyjaciół, kolegów, koleżanek)? Opisz doświadczenie swoje oraz rówieśników.
5. Jakie działania może podjąć wspólnota parafialna (lub konkretne grupy w niej działające), aby pomóc Jezusowi w szukaniu tych, którzy odeszli zbyt daleko? Gdzie i przez kogo należałoby ich szukać?
6. Jakie są możliwości w parafii, jeśli chodzi o sakrament pokuty i pojednania? (kwestia dostępności kapłana, otwartości również na tych, którzy z różnych przyczyn prosiliby o spowiedź poza konfesjonałem)
7. Jakie dni w ciągu roku mogłyby stanowić dobrą okazję do wspólnotowej celebracji omawianego sakramentu połączonego z dobrze przygotowanym nabożeństwem pokutnym?
8. Jakie są doświadczenia młodzieży jeśli chodzi o spowiedź rekolekcyjną? Co można by uczynić, aby była to szansa bardziej wykorzystana, nie zaś zmarnowana? Co można zrobić, by lepiej wykorzystać spowiedź poprzedzającą przyjęcie sakramentu bierzmowania?
9. Jest wiele osób (czasem młodych i bardzo znanych), które nie boją się odważnie mówić o swoim regularnym korzystaniu ze spowiedzi i o korzyściach płynących z tej praktyki. W jaki sposób można by rozpowszechnić ich świadectwo (biorąc pod uwagę, że najlepszymi ewangelizatorami młodzieży są właśnie ludzie młodzi)?
10. Jak młody człowiek rozumie słowo sumienie? Jakie trudności przeszkadzają mu w usłyszeniu głosu Boga we własnym sumieniu? (Jest to rzecz niezwykle istotna, ponieważ dobrze ukształtowane sumienie jest wewnętrzną przestrzenią, w której mogę usłyszeć głos Boga. Ten głos natomiast zawsze prowadzi do stanięcia **w pełnej prawdzie o sobie**, tak jak w przypadku Samarytanki.)

Słowa papieża Franciszka jako zachęta do spowiedzi:

Drogi młodzieńcze, droga dziewczyno,

Dodaj Chrystusa: *On przyjmuje ciebie w sakramencie przebaczenia, swoim miłosierdziem leczy wszystkie rany grzechu.*

Nie bój się prosić Boga o przebaczenie -

On nigdy nie przestaje nam przebaczać, jak miłujący nas Ojciec.

Bóg jest czystym miłosierdziem!